

myśl, za zreczną robotą teatralną i za parę dobrze podpatrzoną swiutek — wytykani autorowi, że w gruncie rzeczy nie wiedział, czy napisać sztukę realistyczną, potępiającą pogon za małą stabilizacją, za egoistycznym luksusem własnej willi, samochodu i urlopu za granicą (z nieznanymi dochodów) — o tym traktuje akt pierwszy — czy napisać coś w rodzaju „Pan inspektor przyjechał”, pokazać ludzi posażnych i na poważnych stanowiskach (Działacz, Prezes, Dyrektor, Literat) i obnażyć ich nicicość moralną, pasożytność na organizmie PRL — taki jest akt drugi — czy wreszcie zrobić zreczną sztukę kryminalną, opartą o ustalony schemat śledztwa i poszukiwania odpowiedzi na pytanie „kto zabił?” — oto akt trzeci. Jest to zasadniczy błąd sztuki Saffjana, bo w teatrze może nie obowiązywać jedność czasu i miejsca (której Saffjan dostrzegł), ale jedność koncepcji i zamysłu artystycznego jest konieczna.

Aktorzy starali się, na ogół szczęśliwie, trzymać realnego gruntu. Witam po długiej przerwie starych znajomych: Zbigniewa Sawana, Stanisława Winiewiczkiego, Jerzego Kosakiewicza... Witam Irenę Laskowską, która Ewę, żonę Dyrektora, eks-kochankę Prezesa, pokazała jako kobietę nie tylko z przeszłością interesującą ale i z teraźniejszością ciekawą prywatnie i społecznie. Jan Zardecki jako Prezes jest zbyt szorstki i zagłębiony; ściszenie tonu bardzo by się przydało. Zainteresowała mnie trójka młodych: swobodny Stefan Szmidt, powolny Marek Perepeczko, a przede wszystkim Agnieszka Fitkau-Perepeczko, bardzo powabne, ponętne na scenie zjawisko, mająca więcej do powiedzenia niż jej przynadło w sztuce Saffjana.

Podziwiam Jarosława Kuszewskiego, że tyle w Małeckim potrafił zawrzeć rysów realistycznych że tak długo umiał nas mamić, iż Małecko to żywy człowiek (paskudny), a nie symbol.

Irma Cząkowska dość udanie zmagała się z pomieszaną materią sztuki. Jerzy Ławacz mnieś udanie starał się nam unaocnić luksusy willi Działacza. Pare ról ma podwójną obsadę. Graja również Alina Jurewicz, Janina Szydłowska Włodzimierz Kwaskowski, Tadeusz Grabowski.

JASZCZ

Dziwne sprawy w luksusowej willi

Zbigniew Saffjan: „Strzeście się złodziei”. Sztuka w 3 aktach. Reżyseria: Irma Cząkowska. scenografia: Jerzy Ławacz. Premiera w warszawskim Teatrze Romantyczny.

Znany literat Zbigniew Saffjan — ktoś nie wie, iż to współautor telewizyjnego cyklu „Stawka większa niż życie”? — zadebiutował jako scenopisarz i może oglądać swą sztukę w stołecznym teatrze. Tak, jak ja oglądała warszawscy widzowie, w znacznej większości na pewno zadowoleni z wieczoru Bo to i współczesność i sensacja, i zagadka kryminalna.

Większa jest radość w niebie z jednego nawróconego... Zawsze witam życzliwie pojawienie się nowego polskiego dramatis personae, nigdy nie wiadomo jakiego diabeł w nim siedzi, czy nie zabłyśnie nagle — choćby po paru nieudanych sztukach — u-

tworem dużego formatu. W Saffjanie siedzą zadatki na dobrze autora „dobrych sztuk współczesnych. Umie obserwować i umie napisać dla sceny o tym, co zauważył.

Chciał zapewne zrobić sztukę publicystyczno-interwencyjną z życia współczesnego, nie siląc się na chwytliwy i pomysły formalne, nie udużniona, za to rzetelna dydaktycznie. A więc sztuce użytkowa dla ludzi, sztuce z gatunku w którym mamy dotkliwe braki o który wszyscy się dopominamy. Ale tak już jest: najpierw wołamy o Lutowskiego Domańskiego, Bystrzyckiego... a gdy się pojawiają, narzekamy, że są tacy i owacy, że nie są Różewiczami ani Bryllami, Saffjana, spotyka to samo. Niech się nie dziwi, nie zniechęca. Od tego są krytycy, żeby krytykować. I ja, chwalać „Strzeście się złodziei” za po-